

УДК 37.016
М38

А в т о р:

Машика В. Т., заслужений вчитель України,
ЗОШ № 6, м. Мукачеве, Закарпатська обл.

Машика В. Т.

М38 Усі уроки «Основи правознавства». 9 клас / В. Т. Машика. — Х. : Вид. група «Основа», 2017. — 237 [3] с.

ISBN 978-617-00-3027-6.

Посібник, автором якого є заслужений учитель України В. Т. Машика, розроблений у повній відповідності до нової програми з основ правознавства, вивчення за якою розпочнеться у 2017–2018 навчальному році. У виданні враховані усі зміни, що відбулися останнім часом в українському законодавстві. Посібник містить розробки 9 практичних занять, великий масив порівняльних і творчих завдань, спрямованих на формування правових предметних компетентностей та критичного мислення учнів.

УДК 37.016

ISBN 978-617-00-3027-6

© Машика В. Т., 2017

© ТОВ «Видавнича група “Основа”», 2017

Зміст

Замість передмови	5
Календарне планування	7

ВСТУП ДО «ОСНОВ ПРАВОЗНАВСТВА»

<i>Урок 1.</i> Вступ до курсу основ правознавства	16
---	----

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

<i>Урок 2.</i> Причини виникнення держави. Поняття та ознаки держави	20
<i>Урок 3.</i> Державний лад. Форми держави	26
<i>Урок 4.</i> Поняття та види соціальних норм. Поняття та ознаки права	32
<i>Урок 5.</i> Практичне заняття № 1. Соціальні норми в житті людей	38

РОЗДІЛ 2. ПРАВОВІДНОСИНИ. ПРАВОПОРУШЕННЯ.

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

<i>Урок 6.</i> Правовідносини	43
<i>Урок 7.</i> Правопорушення: поняття, склад, види	49
<i>Урок 8.</i> Юридична відповідальність: поняття, підстави, види	55
<i>Урок 9.</i> Практичне заняття № 2. Обставини, що виключають шкідливість (суспільну небезпеку) діяння	61
<i>Урок 10.</i> Урок повторення й узагальнення	67

РОЗДІЛ 3. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЛЮДИНИ І ДЕРЖАВИ

<i>Урок 11.</i> Конституція України — Основний Закон держави	76
<i>Урок 12.</i> Правова характеристика понять «людина», «особа», «громадянин». Громадянство України	82
<i>Урок 13.</i> Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина	88
<i>Урок 14.</i> Органи державної влади та місцеве самоврядування в Україні	94
<i>Урок 15.</i> Практичне заняття № 3. Звернення громадян	101
<i>Урок 16.</i> Урок повторення й узагальнення	106

**РОЗДІЛ 4. НЕПОВНОЛІТНІ ЯК СУБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ,
СІМЕЙНИХ, ТРУДОВИХ, АДМІНІСТРАТИВНИХ
І КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН**

<i>Урок 17.</i> Цивільна дієздатність і цивільна правоздатність. Цивільна правосуб'єктність неповнолітніх	115
<i>Урок 18.</i> Практичне заняття № 4. Власність неповнолітніх	121
<i>Урок 19.</i> Практичне заняття № 5. Захист прав споживачів. Особливості електронного продажу та операцій із кредитною картою	127
<i>Урок 20.</i> Сім'я. Шлюб. Взаємні права й обов'язки батьків і дітей	132
<i>Урок 21.</i> Практичне заняття № 6. Улаштування дітей, позбавлених батьківського піклування	138
<i>Урок 22.</i> Неповнолітні як учасники трудових правовідносин	143
<i>Урок 23.</i> Неповнолітні як учасники трудових правовідносин	151
<i>Урок 24.</i> Практичне заняття № 7. Працевлаштування неповнолітніх	157
<i>Урок 25.</i> Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність.	162
<i>Урок 26.</i> Кримінальне правопорушення та кримінальна відповідальність	168
<i>Урок 27.</i> Практичне заняття № 8. Особливості адміністративної та кримінальної відповідальності неповнолітніх	174
<i>Урок 28.</i> Урок повторення й узагальнення	180

РОЗДІЛ 5. ЯКЩО ПРАВО — ЦЕ ПРОФЕСІЯ

<i>Урок 29.</i> Професія «юрист»	191
<i>Урок 30.</i> Професія «юрист»	197
<i>Урок 31.</i> Поліцейські (патрульні, дільничні офіцери поліції)	202
<i>Урок 32.</i> Практичне заняття № 9. Ігровий суд	208
<i>Урок 33.</i> Урок повторення й узагальнення	215
<i>Урок 34.</i> Розв'язання правових ситуацій на міжгалузеві зв'язки	225
<i>Урок 35.</i> Підсумковий урок	231

*Моїм найкращим учням,
переможцям та учасникам Республіканських олімпіад з правознавства
Фотул Вікторії, Томаш Юлії, Варзі Марині, Делеган Олександрі,
Гордубею Миколі, Красноголовцю Сергієві, Бурі Василю, Демиді Аллі,
Керешкені Оксані, Запотічному Андрієві, Войцехівському Анатолію,
Столярській Лесі, Чечур Андрєї, Котовській Людмили,
Дімітрієвій Олександрі, Фреці Марині
Цю книгу присвячую.
Автор В. Машика.*

Замість передмови

У 2017–2018 навчальному році розпочинається вивчення основ правознавства за новою навчальною програмою. Кількість навчальних годин, яка відводиться на вивчення цієї дисципліни, скоротилася удвічі. *Проте обсяг програмового матеріалу не зазнав такого суттєвого скорочення.* Як наслідок, дещо зросло середнє навчальне навантаження на кожен урок. До того ж, уперше у програмі 9-го класу передбачено 9 практичних занять, що покликані сприяти виробленню у школярів навичок застосування здобутих знань на практиці. Також у новій програмі значну увагу приділено розвитку в учнів критичного мислення, аналізу та синтезу правового матеріалу. Ці та деякі інші новації навчальної програми вимагають від кожного педагога певної перебудови прийомів, форм і методів навчання. Саме цим питанням автор посібника приділив першочергову увагу.

Методичний посібник певною мірою орієнтований на підручник В. Л. Суткового та Т. М. Філіпенко з основ правознавства. Проте, варто зазначити, що практичні заняття, уроки повторення й узагальнення та заключні уроки не пов'язані з жодним з підручників. У посібнику містяться посилання на текст шкільного підручника, проте автор уникає дублювання відповідного навчального матеріалу та правових документів. Натомість значну увагу приділено розширеним коментарям до завдань, уміщених у підручнику.

Також автор пропонує читачам низку оригінальних *порівняльних завдань* з детальними коментарями щодо їхнього виконання. Порівняльні завдання, наведені в посібнику, — це лише орієнтовна модель. Але для вироблення в учнів умінь і навичок здійснення аналізу і синтезу правового матеріалу, що є однією із вимог нової навчальної програми, бажано продемонструвати учням орієнтовні вимоги виконання порівняльного завдання. Зокрема це стосується спільних та відмінних ознак адміністративної та кримінальної відповідальності неповнолітніх, розгляд яких передбачений на відповідному практичному занятті. Загалом, виконання порівняльних завдань дозволяє виявити нові зв'язки, що, у свою чергу, сприяє більш

докладному і глибокому вивченню предмета, навчанню учнів прийомів критичного мислення, що також є одним із пріоритетних завдань нової навчальної програми.

Значну увагу в посібнику приділено виконанню учнями *творчих завдань*, зокрема щодо класифікації правових термінів, понять, явищ, процесів тощо. Для прикладу запропонована класифікація видів юридичної відповідальності за тринадцятьма критеріями. До усіх творчих завдань передбачені відповіді, щоб полегшити роботу вчителя під час підготовки і проведення уроку.

Для закріплення вивченого на уроці матеріалу в посібнику передбачені завдання різного рівня складності, до яких наведено вичерпні відповіді. Частину з цих завдань можна запропонувати учням як домашнє завдання.

Значний обсяг посібника відведено для практичних занять. *Нова програма передбачає 9 практичних занять, тобто трохи більше, ніж чверть навчального часу.* Проте, якщо частина практичних занять спрямована на розв'язання завдань протягом усього уроку, то деякі практичні заняття передбачають у першій частині уроку вивчення теоретичного матеріалу, а потім виконання завдань. У посібнику вміщено значну кількість завдань як репродуктивного, так і творчого характеру, щоб учитель мав змогу підбирати їх відповідно до рівня підготовки класу.

Для уроків повторення й узагальнення запропоновано по чотири варіанти завдань із повними відповідями на них. Автор вважає, що на оцінку 10–12 можуть претендувати лише ті учні, які поряд з репродуктивними успішно виконують творчі завдання.

Навчальна програма передбачає два уроки резерву, тому автор пропонує використати їх як заключні (підсумкові) в курсі шкільного правознавства. Один з уроків резерву автор пропонує використати для підвищення предметної компетентності учнів шляхом розв'язування практичних завдань на міжгалузеві зв'язки.

До кожного виду ігор, уміщених у посібнику, наведено детальний коментар про правила проведення гри та умови її застосування на уроці. Тридцятирічний досвід автора з викладання шкільного правознавства довів доречність і досить високу ефективність такого завершення вивчення шкільного курсу правознавства.

Матеріал посібника підготовлено із урахуванням змін, внесених до вітчизняного законодавства, зокрема в питаннях конституційної реформи правосуддя.

Шановний читачу, свої побажання і критичні зауваження прошу надсилати на адресу редакції, щоб автор у разі необхідності врахував їх за можливого перевидання посібника.

Календарне планування

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні навчальні цілі відповідно до предметних компетенцій
Вступ до «Основ правознавства»			
1	Вступ до курсу основ правознавства	Право і закони в житті людини і суспільства (з курсів історії). Зміст, завдання і структура курсу. Побудова підручника. Додаткова навчальна література, електронні та Інтернет-ресурси	Учень / учениця: <ul style="list-style-type: none"> □ пригадує з курсів історії та пояснює причини й значення виникнення держави і права, роль права в житті суспільства; □ пригадує та називає найдавніші правові пам'ятки в історії людства; □ пояснює завдання та структуру предмета «Основи правознавства»; □ висловлює власні очікування щодо вивчення предмета
Розділ 1. Основи теорії держави і права			
2	Причини виникнення держави. Поняття та ознаки держави	Причини виникнення держави. Поняття й ознаки держави. Державна влада. Функції держави: поняття і види	Учень / учениця: <ul style="list-style-type: none"> □ називає ознаки державної влади; □ пояснює та застосовує поняття «держави»; □ характеризує функції держави; □ висловлює судження щодо ролі держави в житті людини та суспільства
3	Державний лад. Форми держави	Поняття і загальна характеристика державного ладу. Види і загальна характеристика форм правління. Форми територіального устрою держави. Загальна характеристика політичних режимів	Учень / учениця: <ul style="list-style-type: none"> □ пояснює та застосовує поняття «форма держави»; □ характеризує державний лад; □ описує елементи державного ладу; □ наводить приклади держав із різними формами правління, територіального устрою та державного режиму

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні навчальні цілі відповідно до предметних компетенцій
4	Поняття та види соціальних норм. Поняття та ознаки права	Поняття та види соціальних норм: звичаї, традиції, релігійні, моральні, корпоративні та правові норми. Поняття та ознаки права Джерела і форми права: поняття і види. Система права та її елементи	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ називає ознаки соціальних норм та ознаки права; ☐ пояснює та застосовує поняття «право», «джерела права», «галузь права», «норма права»; ☐ характеризує джерела права, елементи системи права; ☐ висловлює судження щодо ролі соціальних норм в житті людини і суспільства; ☐ наводить приклади соціальних норм, джерел права
5	Практичне заняття № 1. Соціальні норми в житті людей		
Розділ 2. Правовідносини. Правопорушення. Юридична відповідальність			
6	Правовідносини	Поняття ознаки правовідносин. Склад правовідносин. Юридичні факти як підстава для виникнення, зміни і припинення правовідносин	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ називає ознаки правовідносин; ☐ пояснює та застосовує поняття «правовідносини», «склад правовідносин», «юридичні факти»; ☐ характеризує підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин; ☐ розв'язує правові ситуації з використанням знань про правовідносини; ☐ висловлює судження щодо ролі правовідносин у житті людини і суспільства; ☐ наводить приклади юридичних фактів

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні навчальні цілі відповідно до предметних компетенцій
7	Правопо- рушення: поняття, склад, види	Правова (юридично значуща) поведінка. Поняття правопорушення та його ознаки. Склад правопорушення. Види правопорушень	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ називає ознаки правопорушення; □ пояснює та застосовує поняття «правопорушення»; □ характеризує склад і види правопорушень; □ наводить приклади видів правопорушень; □ розв'язує правові ситуації з використанням знань про правопорушення; □ оцінює власну поведінку і поведінку інших осіб щодо її правомірності
8	Юридична відповідальність: поняття, підстави, види	Поняття та підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ називає ознаки юридичної відповідальності; □ пояснює та застосовує поняття «юридична відповідальність»; □ характеризує підстави і види юридичної відповідальності; □ наводить приклади видів юридичної відповідальності; □ розв'язує правові ситуації з використанням знань про юридичну відповідальність
9	Практичне заняття № 2. Обставини, що виключають шкідливість (суспільну небезпеку) діяння		
10	Урок повторення й узагальнення		
Розділ 3. Взаємозв'язок людини і держави			
11	Конституція України — Основний Закон держави	Поняття Основного Закону держави. Структура Конституції України	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ називає ознаки конституції; □ пояснює та застосовує поняття «конституція»;

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні навчальні цілі відповідно до предметних компетенцій
		Повноваження Конституційного Суду України	<ul style="list-style-type: none"> □ аналізує структуру Конституції та її окремі статті; □ наводить приклади повноважень Конституційного Суду України; □ оцінює значення Конституції
12	Правова характеристика понять «людина», «особа», «громадянин». Громадянство України	Правова характеристика понять «людина», «особа», «громадянин». Громадянство України	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ характеризує підстави набуття та припинення громадянства України; □ пояснює та застосовує поняття «людина», «особа», «громадянин», «громадянство»; □ аналізує статті Конституції України, які врегульовують питання громадянства України; □ розв'язує правові ситуації з питань громадянства; □ порівнює окремі підстави набуття громадянства та припинення громадянства
13	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Механізми захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ називає механізми захисту прав людини і громадянина; □ описує види конституційних прав, свобод, обов'язків людини і громадянина; □ пояснює та застосовує поняття «права і свободи людини», «конституційні обов'язки»; □ аналізує статті Конституції України, які врегульовують питання прав, свобод і обов'язків людини і громадянина;

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні навчальні цілі відповідно до предметних компетенцій
			<ul style="list-style-type: none"> □ порівнює окремі поняття з теми
14	Органи державної влади та місцевого самоврядування в Україні	Органи державної влади в Україні. Місцеве самоврядування в Україні	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ описує органи державної влади та місцевого самоврядування України; □ пояснює та застосовує поняття «судова влада», «законодавча влада», «виконавча влада», «місцеве самоврядування»; □ аналізує статті Конституції України, які врегульовують питання діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування; □ розмежовує повноваження різних органів державної влади; □ порівнює різні гілки влади
15	Практичне заняття № 3. Звернення громадян		
16	Урок повторення й узагальнення		
Розділ 4. Неповнолітні як суб'єкти цивільних, сімейних, трудових, адміністративних і кримінальних правовідносин			
17	Цивільна дієздатність і цивільна правоздатність. Цивільна правосуб'єктність неповнолітніх	Сутність цивільних правовідносин. Цивільна правосуб'єктність. Цивільна правоздатність. Цивільна дієздатність. Обсяг цивільної правосуб'єктності неповнолітніх осіб	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ характеризує обсяг цивільної правосуб'єктності неповнолітніх осіб; □ пояснює та застосовує поняття «цивільна правоздатність» та «цивільна дієздатність»; □ аналізує статті Цивільного кодексу України, у яких врегульовано питання правосуб'єктності;

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні навчальні цілі відповідно до предметних компетенцій
			<ul style="list-style-type: none"> □ розв'язує правові ситуації з використанням знань і положень цивільного законодавства України щодо неповнолітніх; □ вчинює власні дії відповідно до норм права в цивільних правовідносинах
18	Практичне заняття № 4. Власність неповнолітніх		
19	Практичне заняття № 5. Захист прав споживачів. Особливості електронного продажу та операцій із кредитною картою		
20	Сім'я. Шлюб. Взаємні права й обов'язки батьків і дітей	Сім'я. Укладання і припинення шлюбу. Недійсність шлюбу. Взаємні права і обов'язки батьків і дітей. Державні органи з охорони прав дітей	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ характеризує права та обов'язки батьків і дітей; □ пояснює та застосовує поняття «сім'я» та «шлюб»; □ аналізує окремі статті Сімейного кодексу України; □ розв'язує правові ситуації з використанням знань і положень сімейного законодавства України; □ висловлює судження щодо взаємних прав і обов'язків батьків та дітей; □ наводить приклади державних органів з охорони права дітей
21	Практичне заняття № 6. Влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування		
22–23	Неповнолітні як учасники трудових правовідносин	Право на працю як одне з найважливіших економічних прав людини. Поняття, сторони та зміст трудового договору. Особливості укладення трудового договору з неповнолітнім. Робочий час і час відпочинку	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ характеризує оплату праці, робочий час і час відпочинку неповнолітніх; □ аналізує та коментує правові норми, які врегульовують питання праці неповнолітніх;

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні навчальні цілі відповідно до предметних компетенцій
		Робочий час і час відпочинку неповнолітніх. Оплата праці. Припинення трудового договору. Особливості розірвання трудового договору з неповнолітнім. Охорона праці неповнолітніх	<ul style="list-style-type: none"> □ описує особливості розірвання трудового договору з неповнолітніми; □ розв'язує правові ситуації з використанням знань і положень трудового законодавства; □ висловлює судження щодо охорони праці неповнолітніх
24	Практичне заняття № 7. Працевлаштування неповнолітніх		
25	Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність	Адміністративне правопорушення: поняття та ознаки. Адміністративна відповідальність: поняття та підстави. Види та загальна характеристика адміністративних стягнень. Адміністративна відповідальність неповнолітніх	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ характеризує адміністративну відповідальність неповнолітніх; □ пояснює та застосовує поняття «адміністративне правопорушення», «адміністративна відповідальність», «адміністративна відповідальність неповнолітніх» та «адміністративні стягнення»; □ аналізує окремі статті Кодексу України про адміністративні правопорушення; □ розв'язує правові ситуації з використанням знань і положень адміністративного законодавства України; □ висловлює судження щодо особливостей адміністративної відповідальності неповнолітніх; □ наводить приклади адміністративних правопорушень та адміністративних стягнень

№ та дата	Тема уроку	Зміст навчального матеріалу	Орієнтовні навчальні цілі відповідно до предметних компетенцій
26	Кримінальне правопорушення та кримінальна відповідальність	Поняття та види кримінального правопорушення. Склад злочину. Кримінальна відповідальність. Види та загальна характеристика кримінальних покарань. Кримінальна відповідальність неповнолітніх	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ характеризує кримінальну відповідальність неповнолітніх; □ пояснює та застосовує поняття «кримінальне правопорушення», «кримінальний проступок», «злочин», «кримінальна відповідальність», «кримінальна відповідальність неповнолітніх» та «кримінальні покарання»; □ аналізує окремі статті Кримінального Кодексу України; □ розв'язує правові ситуації з використанням знань і положень кримінального законодавства України; □ висловлює судження щодо особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх; □ наводить приклади кримінальних правопорушень
27	Практичне заняття № 8. Особливості адміністративної та кримінальної відповідальності неповнолітніх		
28	Урок повторення й узагальнення		
Розділ 5. Якщо право — це професія			
29–30	Професія «юрист»	Які юридичні професії існують. Хто такі судді, прокурори, слідчі, криміналісти, нотаріуси, адвокати, юрисконсультанти, правозахисники.	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ називає професії, пов'язані із юриспруденцією; □ знає, хто такі судді, прокурори, слідчі, криміналісти, нотаріуси, адвокати, юрисконсультанти, правозахисники;

Вступ ДО «ОСНОВ ПРАВОЗНАВСТВА»

УРОК 1

Вступ до курсу основ правознавства

Очікувані результати

Після цього уроку учні зможуть:

- пригадати з курсів історії та пояснювати причини й значення виникнення держави і права, роль права в житті суспільства;
- пригадати та називати найдавніші правові пам'ятки в історії людства;
- пояснювати завдання та структуру предмета «Основи правознавства»;
- висловлювати власні очікування щодо вивчення предмета.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ УРОКУ

Повідомлення теми та мети уроку.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАТЬ

Бесіда

1. Пригадайте з курсу історії, коли і де саме виникли перші держави та що спричинило їх виникнення.
2. Пригадайте та назвіть найдавніші правові пам'ятки з історії людства.
3. Спробуйте визначити, які корисні знання та навички може дати вивчення курсу основ правознавства.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Учитель. Сьогодні ми з вами розпочинаємо вивчення цілком нового для вас навчального предмета — основ правознавства. Цей

навчальний предмет було введено до шкільної програми понад сорок років тому. Багаторічний досвід його викладання довів, що засвоєння знань з курсу основ правознавства є вкрай важливим. Ці знання, якщо опанувати уміння і навички їх застосування на практиці, допоможуть вам захистити свої права та права ваших близьких у повсякденному житті. Під час вивчення правознавства ми з вами не повинні обмежуватися матеріалом підручника, а маємо прагнути до активного використання додаткової літератури та інтернет-ресурсів, вивчати і обговорювати повідомлення засобів масової інформації з правової тематики.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Право і закони в житті суспільства

Робота з підручником

- ▼ Опрацювати пункт 1 § 1 підручника й відповісти на запитання.
- 1. Що таке суспільство і суспільні відносини?
- 2. Як регулюються суспільні відносини?
- 3. Чому норми права є ключовими соціальними нормами, що регулюють відносини між людьми?
- 4. Які два змістовних розуміння поєднало в собі право?
- 5. Як співвідносяться право і закон?

Мета, завдання і структура курсу

Робота з текстом підручника

- ▼ Опрацювати пункт 2 § 1 підручника й відповісти на запитання.
- 1. У чому полягає мета навчального курсу?
- 2. Яку роль у виконанні завдань курсу відіграють юридичні терміни та поняття?
- 3. Формування яких саме фундаментальних цінностей передбачено завданнями курсу?
- 4. Яких практичних умінь навчає курс з основ правознавства?

Побудова підручника

Робота з текстом підручника

- ▼ Опрацювати пункт 3 § 1 підручника й відповісти на запитання.
- 1. Назвати принцип, за яким у підручнику структуровано навчальний матеріал.
- 2. Пояснити, чому в підручнику подано правову інформацію, яка переважно стосується неповнолітніх.
- 3. Серед розділів підручника визначити той розділ, під час опрацювання якого можуть стати у пригоді знання з історії.

В Велика хартія вольностей;

Г закони Хаммурапі.

Відповідь: Г; Б; В; А.

3. Визначити, у яких ситуаціях відносини між людьми врегульовуються правовими нормами.

Ситуація 1. Максим хоче запропонувати Віталієві стати його другом.

Ситуація 2. Елеонора бажає влаштуватися на роботу.

Ситуація 3. Харитон і Ельвіра бажають укласти між собою шлюб.

Ситуація 4. Василина хоче охрестити свою новонароджену дитину.

Відповідь: у другій та третій ситуаціях.

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати § 1 підручника.
2. Виконати завдання, які містяться наприкінці теми.